

PARTNERSKÁ PODOBNOST A JEJÍ VLIV NA KVALITU VZTAHU

Zuzana Štěrbová, Klára Bártová, Jan Havlíček, Jaroslava Varela Valentova

Abstrakt

Výběr partnera není náhodný. Nenáhodné (asortativní) párování může být pozitivní (homogamie), kdy lidé vytvářejí páry se soběpodobnými (*self-similar*) partnery, nebo negativní (heterogamie, komplementarita), kdy mají partneři charakteristiky soběodlišné (*self-different*). Více než sto let výzkumu ukázalo, že v párování se výrazně častěji uplatňuje princip homogamie. Jelikož se jedná o jeden z nejvýznamnějších principů párování, je homogamie dlouhodobě zkoumána napříč obory, od psychologie, sociologie, psychiatrie, etologie, po antropologii. Cílem této narativní přehledové studie je uceleně představit a kriticky shrnout současný stav poznání v oblasti pozitivního nenáhodného párování, se zaměřením na empirickou podporu (partnerská podobnost v socio-demografických, psychologických a fyzických charakteristikách), faktory ovlivňující homogamii (sexuální orientace či kultura) a dopady partnerské soběpodobnosti na partnerský vztah (spokojenost a stabilita vztahu). Závěrem jsou diskutována metodická úskalí výzkumu a navrženy směry, jimiž by se mohl budoucí výzkum ubírat. Vzhledem k interdisciplinaritě tématu a obrovskému množství textů zabývajícím se pozitivním nenáhodným párováním věříme, že tento text napomůže čtenářům zorientovat se v komplexní problematice, jakou homogamie je.

Klíčová slova: výběr partnera, partnerské preference, nenáhodné párování, homogamie, partnerská spokojenost

COUPLE HOMOGAMY AND QUALITY OF THE RELATIONSHIP

Abstract

People do not choose their partners randomly. Assortative mating can be either positive (homogamy), meaning people couple with self-similar partners, or negative (heterogamy, complementarity), meaning they couple with self-different partners. More than a hundred years of research have shown that in mate choice the principle of homogamy is significantly more prevalent. Being one of the most prominent principles of pairing, homogamy is studied across disciplines, varying from psychology, sociology, psychiatry, ethology, to anthropology. The aim of this narrative review is to comprehensively present and critically summarize the current state of knowledge in the field of positive assortative pairing, with the focus on empirical support (partner similarity in socio-demographic, psychological and physical characteristics), factors influencing homogamy (sexual orientation or culture) and the effects of homogamy on the relationship (satisfaction and stability of the relationship). Finally, the methodological pitfalls of the research are discussed and the directions for the future research are suggested. Due to the interdisciplinarity of the topic and the large number of papers investigating positive assortative pairing, we believe that this review will help readers to navigate themselves through the complex issue of homogamy.

Key words: mate choice, partner preferences, assortative mating, self-similarity, relationship satisfaction

Došlo: 5. 11. 2020

Schváleno: 6. 6. 2021

Úvod

Výběr partnera je jedno z nejdůležitějších rozhodnutí v životě jedince, které má významný dopad na jeho zdraví, spokojenost či osobní pohodu (Kohler et al., 2005). Přesto není dosud zcela jasné, jakými mechanismy výběr partnera přesně probíhá. Partnerské preference (prerekvizita partnerského výběru) mohou být absolutní (charakteristické vysokou mírou inter-individuální shody, a to i napříč populacemi; např. preference pro symetrii ve tváři; Little et al., 2011) nebo relativní (závislé na charakteristikách daného jedince; např. preference pro podobnou míru vzdělání; Figueredo et al., 2006). Tendence vytvářet partnerské vztahy na základě určitých systematických vzorců se nazývá nenáhodné (asortativní) párování. Nejčastěji pojem odkazuje k párování na základě podobnosti (homogamie) nebo naopak odlišnosti mezi partnery (heterogamie; Thiessen & Gregg, 1980; Vandenberg, 1972). Významně větší empirickou podporu dosud získal princip homogamie (Buston & Emlen, 2003), na který se primárně zaměřuje i tato narativní přehledová studie¹. Cílem tohoto textu je představit a kriticky zhodnotit studie zabývající se homogamním párováním napříč různými skupinami charakteristik (socio-demografické, psychologické, fyzické). Následně jsou představeny hlavní faktory ovlivňující míru podobnosti mezi partnery, jako jsou kulturní zvyklosti či sexuální orientace. Dále jsou diskutovány důsledky, které má homogamie na kvalitu partnerského vztahu. V závěru studie jsou nastíněny nevyřešené otázky, metodická úskalí a možné praktické aplikace.

Počátky výzkumu partnerské podobnosti se datují do roku 1903, kdy Karl Pearson publikoval studii zaměřenou na homogamii párů ve fyzických charakteristikách (postava, rozpětí paží, délka předloktí) a délce dožití (Pearson, 1903). Od té doby se výzkum podobnosti partnerů rozšířil na mnoho dalších demografických, psychologických, postojových, fyzických či behaviorálních charakteristik (pro přehled viz Štěrbová & Valentová, 2012). V současné době se výzkum asortativního párování začíná zaměřovat i na jedince jiné než heterosexuální orientace a jedince z různých kultur, což je pro případnou generalizaci závěrů klíčové.

Partnerská podobnost může vznikat několika způsoby. Aktivním a zřejmě nejvýznamnějším mechanismem vzniku homogamie je preference pro soběpodobnost (partneři si jsou podobní, protože soběpodobné jedince preferují a následně s nimi navazují vztah; Štěrbová et al., 2017). Mezi pasivní procesy vzniku homogamie se řadí vedlejší efekt fungování „partnerského trhu“ (lidé důsledkem kompromisů mezi preferencemi a možnostmi výběru často tvoří páry s jedinci, kteří mají podobnou hodnotu na „partnerském trhu“ (tzv. *mate value*), jako oni sami (Regan, 1998)). Druhým pasivním procesem je efekt proximity. Ten předpokládá, že pravděpodobnost, že se potenciální partneři vůbec setkají, vzrůstá s geografickou a sociální blízkostí. Tento mechanismus bývá také nazýván sociální homogamie. Jako nejčastější místa setkávání partnerů se ukázalo být školní a pracovní prostředí a sousedství (Kalmijn, 1991; Schwartz & Mare, 2012). Posledním mechanismem je tzv. konvergence (připodobňování v průběhu soužití). Většina dosavadních (zejména longitudinálních) studií ovšem spíše ukazuje, že partneři se vzájemně podobají ještě před tím, než se potkali (Gonzaga, Carter, & Galen Buckwalter, 2010), což naznačuje, že by se mohlo jednat spíše o důsledek než příčinu partnerské podobnosti.

¹ Do narativního review byly vybrány texty na základě dlouhodobé rešerše v období 2010 až 2021. Studie byly vyhledávány podle klíčových slov (assortative mating, homogamy, homophily, self-similarity, similar couples, relationship satisfaction, relationship outcome, sexual orientation, cultural influence, imprinting-like effect) a jejich kombinací. Prohledávané byly názvy článků a abstrakta v databázích Web of Science, Google Scholar, PubMed apod. Všechny výsledky vyhledávání byly nejdříve prohlédnuty a následně byly vybrány ty, které názvem a kontextem odpovídaly vyhledávanému tématu. Výběr textů byl postaven na dlouhodobé expertní zkušenosti autorů.

Empirická podpora partnerské homogamie

Socio-demografické charakteristiky

Socio-demografické charakteristiky patří z hlediska výzkumu asortativního párování mezi nejčastěji testované a současně je u nich nacházena nejvyšší míra podobnosti mezi partnery (pro přehled viz Luo, 2017). Partneři se nejvíce vzájemně podobají ve věku (korelační koeficient $r = 0,7-0,9$; George et al., 2015), přičemž věková homogamie je historicky poměrně konstantní (Van de Putte et al., 2009). Naopak etnická a náboženská homogamie v průběhu 20. století klesá ve všech sledovaných západních společnostech (Frimmel, Halla, & Winter-Ebmer, 2013). Od 2. poloviny 20. století je však na vzestupu homogamie ve vzdělání ($r = 0,4-0,6$; Press, 2016). Díky přístupu žen ke vzdělání a na pracovní trh vzrůstá také homogamie v socioekonomickém statusu (Sweeney & Cancian, 2004).

Výběr partnera s ohledem na socio-demografické charakteristiky tedy významně odráží vývoj společnosti. Ačkoli se v závislosti na společenských okolnostech proměňují charakteristiky, v nichž se partneři vzájemně podobají, vzájemná podobnost partnerů je nacházena dlouhodobě. Je ovšem otázka, nakolik jsou tato zjištění platná mimo Spojené státy americké a Evropu, v nichž byla provedena valná většina studií.

Psychologické charakteristiky

Postoje, hodnoty a životní styl

V případě postojů a hodnot se výzkumy tradičně zaměřují na charakteristiky, jako je politická orientace, religiozita, postoje k rodinným rolím apod. (Bacon, Conte, & Moffatt, 2014). Korelační koeficienty jsou v případě postojů obvykle středně silné ($r = 0,4-0,7$; Luo & Klohnen, 2005), zatímco v případě hodnot (např. tradicionalismus či konformita) spíše slabé ($r = 0,1-0,4$; Luo, 2017). Slabá až středně silná korelace ($r = 0,2-0,5$) byla nalezena i v životním stylu, koníčcích a návycích (např. požívání kávy, čaje a alkoholu, cirkadiálním cyklu či cvičení (George et al., 2015).

Postoje a hodnoty jsou proměnlivé charakteristiky, a mohli bychom tak očekávat vyšší homogamii u dlouhodobých partnerů důsledkem vzájemného přizpůsobování. Výše uvedené studie byly ovšem prováděny na párech s různou mírou závazku, tedy od těch, které spolu chodí, až po manželské páry. Budoucí studie by tak mohly explicitně testovat, zda se míra podobnosti partnerů liší v závislosti na délce vztahu.

Kognitivní schopnosti a inteligence

V kognitivních schopnostech (např. verbální schopnosti, prostorová orientace, percepční rychlost) a inteligenci je mezi partnery nacházena slabá až středně silná korelace ($r = 0,2-0,5$; van Leeuwen, van den Berg, & Boomsma, 2008), která se s délkou trvání partnerství nemění (Burlison & Denton, 1992). Nedávná longitudinální studie ovšem ukázala, že u lidí pečujících o partnery s demencí dochází k signifikantnímu poklesu kognitivních schopností (Dassel, Carr, & Vitaliano, 2017). Studie z let 1928–1979 naznačují, že průměrná míra homogamie v kognitivních schopnostech historicky klesá (Johnson, Ahern, & Cole, 1980). Není však zřejmé, zda k této změně nepřispívá metodická různorodost (např. rozličné dotazníky a testy) starších a novějších studií.

Osobnostní charakteristiky

Některé studie zkoumající podobnost partnerů v osobnostních charakteristikách se zaměřují na charakteristiky tzv. Velké pětky (extraverze, neuroticismus, otevřenost vůči novým zkušenostem, přívětivost, svědomitost; McCrae et al., 2008), jiné na sebevědomí, pozitivní či negativní afektivitu a temperament. Část studií žádnou podobnost mezi partnery nenalezla (Eaves et al., 1999; Farley & Davis, 1977), zatímco jiné výzkumy našly slabé pozitivní korelace $r = 0,1-0,3$; Botwin, Buss, & Shackelford, 1997).

V některých pracích bylo zjištěno, že lidé vykazují výrazně vyšší preference pro homogamii, než jak si jsou podobní se svými skutečnými partnery (Štěřbová et al., 2017). Odlišnost mezi preferencemi a skutečným výběrem (Courtiol, Picq, Godelle, Raymond, & Ferdy, 2010) může být důsledkem kompromisů, které lidé při výběru partnera dělají.

Nízká míra homogamie v osobnostních charakteristikách mezi skutečnými partnery může být důsledkem jejího mizivého dopadu na partnerskou spokojenost (Dyrenforth, Kashy, Donnellan, & Lucas, 2010). Ukazuje se, že partnerskou spokojenost ovlivňují mnohem více osobnostní charakteristiky obou partnerů než míra jejich vzájemné podobnosti (Malouff, Thorsteinsson, Schutte, Bhullar, & Rooke, 2010; Štěřbová et al., 2021). Preference pro soběpodobného partnera v osobnosti tak mohou odrážet obecné preference pro soběpodobnost, ale do skutečného výběru se už nemusí promítnout.

Mentální zdraví a psychopatologie

V případě mentálního zdraví a psychopatologie (např. afektivní a schizofrenní poruchy, antisociální chování, alkoholismus) je mezi partnery nacházena slabá až středně silná korelace ($r = 0,2-0,5$; Frisell, Pawitan, Långström, & Lichtenstein, 2012). Zajímavé je, že lidé s psychickými poruchami se párují s partnery s podobným typem poruchy, jako mají oni sami (nemusí jít však o totožnou poruchu). Např. schizofrenní jedinci mají partnery se schizoidní, paranoidní či hraniční poruchou osobnosti, ale nikoli s poruchami afektivními nebo neurotickými (Parnas, 1985).

Podobně jako u homogamie v jiných charakteristikách i v případě psychopatologie může hrát významnou roli proximita (geografická a sociální blízkost), tedy že jedinci s určitou poruchou se potkají s vyšší pravděpodobností než jedinci s poruchou jinou či žádnou (Krueger, Moffitt, Caspi, Bleske, & Silva, 1998). Homogamie v psychopatologii může mít vztahové důsledky jak pozitivní (např. partneři se mohou navzájem lépe chápat), tak negativní (např. společná konzumace návykových látek v případě alkoholismu). Pro psychotherapeutickou část léčby by byly žádoucí longitudinální studie, které by sledovaly dopad homogamních/heterogamních svazků na průběh poruchy a vliv na osobní pohodu (*well-being*) daného jedince. V případě asortativního párování v psychopatologii je ovšem zásadní i jeho genetický dopad. Ačkoli není etiologie mnoha mentálních poruch přesně známa, mnoho z nich má dědičnou komponentu (Bienvenu et al., 2011). Asortativní párování v psychiatrických poruchách tak může vést k zvýšené pravděpodobnosti výskytu poruchy v další generaci (Merikangas & Spiker, 1982).

Fyzické charakteristiky

Homogamie mezi partnery byla nalezena v různých fyziologických (např. krevní tlak, hladina cholesterolu; Di Castelnuovo, Quacquarello, Donati, De Gaetano, & Iacoviello, 2009) a fyzických charakteristikách, jako např. tělesná hmotnost (Speakman, Djafarian, Stewart, & Jackson, 2007),

tělesná výška (meta-analýza viz Stulp, Simons, Grasman, & Pollet, 2016), barva očí (Laeng, Mathisen, & Johnsen, 2006), obličejové rysy (Bovet, Barthes, Durand, Raymond, & Alvergne, 2012) či fyzická atraktivita (meta-analýza viz Feingold, 1988). Korelační koeficienty podobnosti partnerů jsou obvykle nízké ($r = 0,1-0,3$), a některé studie preference pro soběpodobnost nenalezly vůbec (např. Lindová et al., 2016).

Studie současně ukazují, že vnímaná obličejová podobnost zvyšuje atraktivitu (Penton-Voak, Perrett, & Peirce, 1999) a důvěryhodnost tváří (DeBruine, 2002), což by mohlo být vysvětleno pomocí teorie příbuzenského výběru, kdy mezi příbuznými (tedy podobnými) jedinci dochází k vyššímu altruismu a kooperativnímu chování (Hamilton, 1964). Příliš vysoká míra podobnosti by ovšem mohla vést k inbreedingu (příbuzenské křížení), které má řadu negativních genetických dopadů. Z genetické perspektivy je tedy nejvýhodnější nalézt si partnera, který je podobný, ale ne příliš (tzv. optimální outbreeding; Bateson, 1983), což podporuje nacházená, ač slabá, podobnost partnerů ve fyzických i jiných charakteristikách.

Faktory ovlivňující míru homogamie

Homogamie je výzkumníky považována za „univerzální“ mechanismus párování, ačkoli valná většina dosavadní empirické podpory je postavena na heterosexuální populaci ze západní Evropy a USA. Specifické sociodemografické faktory, ekologické a kulturní podmínky ovšem mohou výběr partnera do značné míry ovlivňovat (např. dohodnutá manželství versus individuální výběr partnera; Apostolou, 2017). Proto zůstává otázkou, nakolik je možné získané poznatky zobecňovat na ostatní populace a skupiny obyvatel.

Srovnávací studie mezi různými populacemi se zpravidla zaměřují na vliv sociokulturních faktorů na partnerské preference (Buss, 1989). Ukázalo se například, že míra homogamie čínských párů v demografických charakteristikách a postojích je srovnatelná s homogamií v západních společnostech, ačkoli čínské páry vykazovaly silnější homogamii v osobnostních charakteristikách ($r = 0,33-0,66$; Chen, Luo, Yue, & Xu, 2009). Výsledky této studie naznačují, že v odlišných kulturách by mohla hrát různě důležitou roli homogamie v různých charakteristikách. Studie testující rozdíly v preferované a skutečné homogamii mezi Brazilci a Čechy v osobnostních charakteristikách (Štěrbová et al., 2017b), relativní tělesné výšce (Valentova, Bártová, et al., 2016), míře tělesného ochlupení a délce vousů (Valentova, Varella, Bártová, Štěrbová, & Dixson, 2017), či poměru pasu a boků (tzv. WHR; Valentova et al., 2017) ovšem žádné významné rozdíly nenašly. Tendence k homogamnímu párování se tedy zdá být spíše kulturně nepodmíněná, nicméně by se mohla lišit míra podobnosti partnerů v různých charakteristikách.

Homogamie mezi partnery by mohla být ovlivněna i sexuální orientací, kdy bychom mohli mezi heterosexuálními a neheterosexuálními jedinci očekávat určité rozdíly kvůli menšímu „partnerskému trhu“ (tedy menšímu počtu potenciálních partnerů; McFarland, 1975) u neheterosexuálů. U homosexuálních párů byla nalezena homogamie ve věku, vzdělání a typu zaměstnání (Peplau, Cochran, & Mays, 1997). Současně se ukázalo, že homosexuální jedinci preferují partnery podobného věku (Silverthorne & Quinsey, 2000), jsou obdobně maskuliní/femininní (Bailey, Kim, Hills, & Linsenmeier, 1997), dominantní (Valentova, Stulp, Třebický, & Havlíček, 2014) a mají podobné fyzické charakteristiky (Valentova et al., 2017). Naopak homogamie nebyla nalezena v případě genderové nonkonformity (Bártová et al., 2017), osobnostních charakteristik (Štěrbová et al., 2017) ani preferencí pro míru tělesného ochlupení (Valentova et al., 2017). Studie zaměřená na relativní tělesnou výšku ukázala, že heterosexuální jedinci preferují, když je muž vyšší než žena, zatímco

neheterosexuální jedinci preferují podobnou výšku partnerů (Valentova, Bártová, et al., 2016). Jiná studie ukázala, že ačkoli preferovaná míra homogamie se mezi heterosexuály a homosexuály nelišila, skuteční partneři si byli podobnější v případě heterosexuálů než homosexuálů (Štěrbová et al., 2017). Nižší homogamie u homosexuálů může být důsledkem menšího „partnerského trhu“, nicméně preference pro soběpodobnost se zdají být podobné, což by mohlo ukazovat na podobné procesy při výběru partnera bez ohledu na sexuální orientaci.

Důsledky homogamie na kvalitu partnerského vztahu

Většina studií ukazuje, že soběpodobní partneři jsou spokojenější než partneři méně podobní (Arrindell & Luteijn, 2000), což platí i u homosexuálních párů (Bártová et al., 2017). Některé studie ovšem pozitivní efekt homogamie na partnerskou spokojenost nenalezly (např. Dyrenforth, Kashy, Donnellan, & Lucas, 2010). George et al. (2015) zjistili, že podobnost partnerů spokojenost nezvyšuje. Nicméně když byli partneři vzájemně odlišní, vykazovali v manželství vyšší nespokojenost. U párů, které navštěvovaly partnerské poradenství, byla nalezena nižší míra homogamie v osobnostních charakteristikách než u těch, které na poradenství nedocházely (Han, Weed, & Butcher, 2003). Heterogamní vztahy mají navíc vyšší pravděpodobnost rozpadu než vztahy založené na homogamii (Hill, Rubin, & Peplau, 1976).

Vzájemná podobnost (např. v postojích či hodnotách) může zvyšovat pocit porozumění, sounáležitosti apod., což napomáhá budování intimity ve vztahu. Lidé s podobnými charakteristikami mají tendence vnímat svět podobným způsobem, reagovat na určité situace stejným stylem, což může usnadňovat komunikaci a každodenní interakce a snižovat počet konfliktů (Luo et al., 2008). Pro homogamní partnery může být také snadnější interpretovat a pochopit myšlenky a pocity svého partnera, což přispívá vzájemné empatii a pochopení. Podobnost partnerů může v neposlední řadě vést k více společným zájmům a možnostem společného trávení času. Pozitivně vnímaným aspektem homogamie tak může být i sebezpotvrzování, jelikož stejné názory a hodnoty druhé osoby mohou být vnímány jako „potvrzení správnosti“ těch vlastních. Vzájemná podobnost partnerů však není tím nejdůležitějším faktorem ovlivňujícím partnerskou spokojenost a stabilitu. Homogamie v politických a náboženských postojích a hodnotách jsou spíše slabým prediktorem partnerské spokojenosti ($r = 0,1-0,3$; Gaunt, 2006; Leikas, Ilmarinen, Verkasalo, Vartiainen, & Lönnqvist, 2018). Podobně homogamie v osobnostních charakteristikách má na spokojenost slabý pozitivní či častěji dokonce žádný vliv (Shiota & Levenson, 2007; Štěrbová et al., 2021). Pokud vezmeme v potaz individuální charakteristiky obou partnerů, je vliv podobnosti v osobnostních charakteristikách v podstatě zanedbatelný (Luo, 2009). Jako klíčové se tedy jeví individuální charakteristiky partnerů, a nikoli jejich vzájemná podobnost. Např. jedinci s vysokou emoční labilitou vykazují nižší partnerskou spokojenost než méně neurotičtí jedinci, přičemž míra vzájemné podobnosti nehraje významnou roli (Dyrenforth et al., 2010). Studie postavená na třech národních reprezentativních vzorcích z Austrálie, Německa a Velké Británie (Dyrenforth et al., 2010) ukázala, že osobnost jedince (*actor effect*) vysvětluje cca 6 % variability v partnerské spokojenosti, osobnost partnera (*partner effect*) vysvětluje 1–3 % variability a partnerská podobnost vysvětluje méně než 0,5 % variability partnerské spokojenosti (je-li efekt kontrolován pro osobnost jedince a partnera). Jedním z vysvětlení tohoto fenoménu může být skutečnost, že vztah mezi podobností a spokojeností nemusí být nutně lineární. Vyšší spokojenost tak může být nacházena např. u partnerů, kteří si jsou vzájemně podobní, ale nejsou to ti nejpodobnější (Hudson & Fraley, 2014). Naopak v případě sociálních schopností se ukázala jako klíčová podobnost partnerů, která pozitivně predikovala spokojenost, a to i v případě, kdy oba partneři vykazovali nízké sociální schopnosti (Burlison & Denton, 1992). Výzkumy tak naznačují, že ve

většinou charakteristik mohou být pro partnerskou spokojenost důležitější charakteristiky jednotlivých partnerů než vzájemná podobnost.

Studie také naznačují slabý pozitivní vliv partnerské podobnosti na stabilitu vztahu (Botwin, Buss, & Shackelford, 1997). Zajímavé je, že ačkoli partnerská podobnost nemusí nutně predikovat stabilitu vztahu, celá řada studií ukazuje, že naopak nepodobnost predikuje nestabilitu (např. Hwang et al., 2019). Jinými slovy je pro stabilitu vztahu důležitější nízká nepodobnost než vysoká podobnost partnerů. Homogamie ovšem může mít na vztah i negativní dopady, zejména v případě problematického chování, jako je např. alkoholismus či antisociální chování (Rhule-Louie & McMahon, 2007). Podobnost partnerů v takovém případě snižuje šanci na změnu, když se jeden z partnerů dostane do problémů (Caspi & Herbener, 1990), partneři se navíc mohou v daném chování vzájemně podporovat, což může komplikovat možnost změny.

Závěr

Homogamie patří mezi jednu z nejlépe prozkoumaných oblastí ve výzkumu partnerských vztahů. Nejsilnější míra homogamie je systematicky nacházena v případě sociálně-demografických charakteristik, dále u postojů, hodnot a dalších psychologických charakteristik je obvykle podobnost partnerů středně silná, zatímco u osobnostních a fyzických charakteristik spíše slabá (pro přehled viz Luo, 2017).

Otázkou ovšem zůstává, proč se princip homogamie při párování neprojevuje silněji a univerzálněji, ukazuje-li se jako pro vztah spíše přínosný než nepřínosný. Jedním z možných vysvětlení je diskrepance mezi preferencemi a skutečným výběrem. Jinými slovy, ačkoli lidé vykazují pro soběpodobnost relativně silné preference, ve skutečném výběru se homogamie projevuje méně (Štěrbová et al., 2017), např. proto, že lidé při skutečném výběru dělají celou řadu kompromisů. Ačkoli homogamie může přinášet vztahu celou řadu výhod, v některých interpersonálních charakteristikách může být výhodná i heterogamie, jelikož tak každý z partnerů může přispívat něčím jiným, a tím prospívat samotnému vztahu (Bohns et al., 2013). V neposlední řadě se homogamie nemusí projevovat ve všech charakteristikách do stejné míry a stejným způsobem. Pro budoucí výzkum by proto bylo přínosné zaměřit se nikoli na izolované charakteristiky, ale na širší spektrum charakteristik a jejich vzájemné interakce.

Jednotlivé studie ukazují rozdílnou míru podobnosti mezi partnery. Nekonzistence výsledků může být způsobena několika faktory. Zaprvé jsou studie prováděny na různých místech a v různém čase. Podobnost partnerů v různých charakteristikách může současně odrážet důležitost jednotlivých charakteristik v dané společnosti, což ilustruje např. pokles homogamie v náboženském vyznání v USA v průběhu 20. století (Kalmijn, 1991). Zadruhé nejsou závěry jednotlivých studií snadno srovnatelné, jelikož výzkumné vzorky daných studií tvoří páry s různou mírou závazku a s různou délkou trvání, která může mít na partnerskou podobnost vliv. Zatřetí může být partnerská podobnost buď vnímaná (když jeden partner hodnotí charakteristiky obou partnerů), nebo „skutečná“ (když každý partner hodnotí své vlastní charakteristiky). Jelikož se partneři mají tendenci vnímat jako vzájemně podobnější, objektivní a vnímaná podobnost partnerů se může do určité míry lišit, což může vést k rozdílným výsledkům napříč jednotlivými studiemi (Dryer & Horowitz, 1997). V neposlední řadě se výsledky jednotlivých studií mohou lišit v závislosti na způsobu výpočtu partnerské podobnosti (skór diskrepance, korelace charakteristik, korelace páru, viz Štěrbová, 2018). Valná většina výše uvedených studií je postavena na korelačních analýzách, nicméně je důležité si uvědomit, že některé charakteristiky jsou navzájem silně spjaty (např. věk a fyzická zdatnost/zdraví

či vzdělání a socioekonomický status). Tudíž je možné, že homogamie (ne)nalezená v určitých charakteristikách je pouze vedlejším efektem homogamie v charakteristikách jiných. Je proto nutné, aby budoucí studie vždy braly v potaz efekt ostatních relevantních charakteristik. Mezikulturní studie (Conroy-Beam et al., 2019), které se zúčastnili participanti ze 45 zemí, ukázala vysokou míru kovariance atraktivity různých charakteristik (jinými slovy byl-li jedinec atraktivní v jedné charakteristice, byl s vyšší pravděpodobností atraktivní i v charakteristikách dalších). Tato kovariance atraktivity napříč různými charakteristikami mohla v průběhu evoluce vzniknout právě v důsledku asortativního párování (Conroy-Beam et al., 2019). Při zkoumání asortativního párování je dále vždy nezbytné kontrolovat rozložení daného znaku v populaci. Není-li v populaci v daném znaku dostatečná variabilita, může být soběpodobnost partnerů důsledkem náhody, a nikoli výběru (mají-li všichni lidé např. černé vlasy, budou se zákonitě v barvě vlasů podobat i zkoumané dyády). Budoucí studie by se taktéž měly zaměřit na mezikulturní srovnání, což by významně napomohlo generalizaci výsledků. Současně je důležité si uvědomit, že většina studií je postavena na dlouhodobých vztazích (tj. s vysokou mírou závazku, perspektivou do budoucna a delším trváním), zatímco o nenáhodném párování u vztahů krátkodobých (tj. s nižší mírou závazku a obvykle i kratší délkou trvání) je doposud známo jen velice málo. V neposlední řadě by se budoucí studie měly zaměřit na otázku, zda jsou mechanismy homogamie specifické pro partnerský výběr, nebo tento princip koncept výběru partnera překračuje, a jedná se tak o důsledek obecnějších preferencí pro soběpodobné (*homofilie*) či dokonce pro známé (*familiarita*) jedince či objekty (Krems & Conroy-Beam, 2020).

Homogamie představuje jeden z nejvýznamnějších způsobů párování, a proto je důležité rozumět jejímu fungování a dopadům. Ačkoli se lidé napříč populacemi párují na základě soběpodobnosti v celé řadě charakteristik, dosavadní studie naznačují, že homogamie má na partnerskou spokojenost malý nebo dokonce žádný dopad. Tyto poznatky mohou být využity v navazujícím primárním i aplikovaném výzkumu, stejně jako v psychologické a terapeutické praxi. V neposlední řadě tak mohou z výše uvedených závěrů čerpat např. seznamovací agentury či aplikace, které mj. na základě osobních charakteristik párují potenciální partnery. Algoritmy seznamovacích aplikací by tak např. nemusely být zaměřeny přímo na podobnost prospektivních partnerů, ale na snižování pravděpodobnosti jejich nepodobnosti.

Text vychází z disertační práce Zuzany Štěrbové obhájené na 1. lékařské fakultě (obor Lékařská psychologie a psychopatologie; Štěrbová, 2018). Tento text je výsledkem badatelské činnosti podporované projektem Příroda a kultura: Historické, kulturní a biologické koncepce lidské přirozenosti (UNCE 204056) a Grantovou agenturou České republiky (18-15168S).

Literatura

- Apostolou, M. (2017). Individual mate choice in an arranged marriage context: Evidence from the Standard cross-cultural sample. *Evolutionary Psychological Science*, 3(3), 193–200. <https://doi.org/10.1007/s40806-017-0085-9>
- Arrindell, W. A., & Luteijn, F. (2000). Similarity between intimate partners for personality traits as related to individual levels of satisfaction with life. *Personality and Individual Differences*, 28(4), 629–637. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(99\)00125-7](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(99)00125-7)
- Bacon, P. M., Conte, A., & Moffatt, P. G. (2014). Assortative mating on risk attitude. *Theory and Decision*, 77(3), 389–401. <https://doi.org/10.1007/s11238-014-9448-x>

- Bailey, J. M., Kim, P. Y., Hills, A., & Linsenmeier, J. A. W. (1997). Butch, femme, or straight acting? Partner preferences of gay men and lesbians. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(5), 960–973. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.73.5.960>
- Bártová, K., Štěrbová, Z., Martinec Nováková, L., Binter, J., Varella, M. A. C., & Valentova, J. V. (2017). Homogamy in masculinity–femininity is positively linked to relationship quality in gay male couples from the Czech Republic. *Archives of Sexual Behavior*, 46(5), 1349–1359. <https://doi.org/10.1007/s10508-016-0931-z>
- Bateson, P. (1983). *Optimal outbreeding*. In *Mate Choice* (pp. 257–277). Cambridge: Cambridge University Press.
- Bienvenu, O. J., Davydow, D. S., & Kendler, K. S. (2011). Psychiatric ‘diseases’ versus behavioral disorders and degree of genetic influence. *Psychological Medicine*, 41(1), 33–40. <https://doi.org/10.1017/S003329171000084X>
- Bohns, V. K., Lucas, G. M., Molden, D. C., Finkel, E. J., Coolsen, M. K., & Kumashiro, M., ... & Higgins, E. T. (2013). Opposites fit: Regulatory focus complementarity and relationship well-being. *Social Cognition*, 31(1), 1–14. <https://doi.org/10.1521/soco.2013.31.1.1>
- Botwin, M. D., Buss, D. M., & Shackelford, T. K. (1997). Personality and mate preferences: Five factors in mate selection and marital satisfaction. *Journal of Personality*, 65(1), 107–136. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1997.tb00531.x>
- Bovet, J., Barthes, J., Durand, V., Raymond, M., & Alvergne, A. (2012). Men’s preference for women’s facial features: Testing homogamy and the paternity uncertainty hypothesis. *PLoS ONE*, 7(11), e49791. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0049791>
- Burleson, B. R., & Denton, W. H. (1992). A new look at similarity and attraction in marriage: Similarities in social-cognitive and communication skills as predictors of attraction and satisfaction. *Communication Monographs*, 59(3), 268–287. <https://doi.org/10.1080/03637759209376269>
- Buss, D. M. (1989). Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behavioral and Brain Sciences*, 12(1), 1–14. <https://doi.org/10.1017/S0140525X00023992>
- Buston, P. M., & Emlen, S. T. (2003). Cognitive processes underlying human mate choice: The relationship between self-perception and mate preference in Western society. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 100(15), 8805–8810. <https://doi.org/10.1073/pnas.1533220100>
- Caspi, A., & Herbener, E. S. (1990). Continuity and change: Assortative marriage and the consistency of personality in adulthood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(2), 250–258. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.2.250>
- Chen, H. A. O., Luo, S., Yue, G., & Xu, D. A. N. (2009). Do birds of a feather flock together in China? *Personal Relationships*, 16(2), 167–186. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2009.01217.x>
- Conroy-Beam, D., Roney, J. R., Lukaszewski, A. W., Buss, D. M., Asao, K., Sorokowska, A., ... Zupančič, M. (2019). Assortative mating and the evolution of desirability covariation. *Evolution and Human Behavior*, 40(5), 479–491. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2019.06.003>
- Courtiol, A., Picq, S., Godelle, B., Raymond, M., & Ferdy, J.B. (2010). From preferred to actual mate characteristics: The case of human body shape. *PLoS ONE*, 5(9), e13010. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0013010>
- Dassel, K. B., Carr, D. C., & Vitaliano, P. (2017). Does caring for a spouse with dementia accelerate cognitive decline? Findings from the health and retirement study. *The Gerontologist*, 57(2), 319–328. <https://doi.org/10.1093/geront/gnv148>

- DeBruine, L. M. (2002). Facial resemblance enhances trust. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, 269(1498), 1307–1312. <https://doi.org/10.1098/rspb.2002.2034>
- Di Castelnuovo, A., Quacquarello, G., Donati, M. B., De Gaetano, G., & Iacoviello, L. (2009). Spousal concordance for major coronary risk factors: A systematic review and meta-analysis. *American Journal of Epidemiology*, 169(1), 1–8. <https://doi.org/10.1093/aje/kwn234>
- Dryer, D. C., & Horowitz, L. M. (1997). When do opposites attract? Interpersonal complementarity versus similarity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(3), 592–603. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.72.3.592>
- Dyrenforth, P. S., Kashy, D. A., Donnellan, M. B., & Lucas, R. E. (2010). Predicting relationship and life satisfaction from personality in nationally representative samples from three countries: The relative importance of actor, partner, and similarity effects. *Journal of Personality and Social Psychology*, 99(4), 690–702. <https://doi.org/10.1037/a0020385>
- Eaves, L., Heath, A., Martin, N., Maes, H., Neale, M., Kendler, K., ... Corey, L. (1999). Comparing the biological and cultural inheritance of personality and social attitudes in the Virginia 30,000 study of twins and their relatives. *Twin Research*, 2(2), 62–80. <https://doi.org/10.1375/twin.2.2.62>
- Farley, F. H., & Davis, S. A. (1977). Arousal, personality, and assortative mating in marriage. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 3(2), 122–127. <https://doi.org/10.1080/00926237808403004>
- Feingold, A. (1988). Matching for attractiveness in romantic partners and same-sex friends: A meta-analysis and theoretical critique. *Psychological Bulletin*, 104(2), 226–235. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.104.2.226>
- Figueredo, A. J., Sefcek, J. A., & Jones, D. N. (2006). The ideal romantic partner personality. *Personality and Individual Differences*, 41(3), 431–441. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.02.004>
- Frimmel, W., Halla, M., & Winter-Ebmer, R. (2013). Assortative mating and divorce: Evidence from Austrian register data. *Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society)*, 176(4), 907–929. <https://doi.org/10.1111/j.1467-985X.2012.01070.x>
- Frisell, T., Pawitan, Y., Långström, N., & Lichtenstein, P. (2012). Heritability, assortative mating and gender differences in violent crime: Results from a total population sample using twin, adoption, and sibling models. *Behavior Genetics*, 42(1), 3–18. <https://doi.org/10.1007/s10519-011-9483-0>
- Gaunt, R. (2006). Couple similarity and marital satisfaction: are similar spouses happier? *Journal of Personality*, 74(5), 1401–1420. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2006.00414.x>
- George, D., Lou, S., Webb, J., Pugh, J., Martinez, A., & Foulston, J. (2015). Couple similarity on stimulus characteristics and marital satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 86, 126–131. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.06.005>
- Gonzaga, G. C., Carter, S., & Buckwalter, G. J. (2010). Assortative mating, convergence, and satisfaction in married couples. *Personal Relationships*, 17(4), 634–644. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2010.01309.x>
- Hamilton, W. D. (1964). The genetical evolution of social behaviour. I, II. *Journal of Theoretical Biology*, 7(1), 1–52. [https://doi.org/10.1016/0022-5193\(64\)90039-6](https://doi.org/10.1016/0022-5193(64)90039-6)
- Han, K., Weed, N. C., & Butcher, J. N. (2003). Dyadic agreement on the MMPI-2. *Personality and Individual Differences*, 35(3), 603–615. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00222-2](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00222-2)
- Hill, C. T., Rubin, Z., & Peplau, L. A. (1976). Breakups before marriage: The end of 103 affairs. *Journal of Social Issues*, 32(1), 147–168. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1976.tb02485.x>
- Hudson, N. W., & Fraley, R. C. (2014). Partner similarity matters for the insecure: Attachment orientations moderate the association between similarity in partners' personality traits and relationship satisfaction. *Journal of Research in Personality*, 53, 112–123. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2014.09.004>

- Hwang, W., Yoon, J., Silverstein, M., & Brown, M. T. (2019). Husband–wife religious discordance, marital satisfaction, and risk of marital dissolution in two generations. *Journal of Family Issues*, 40(9), 1201–1223. <https://doi.org/10.1177/0192513X19835871>
- Johnson, R. C., Ahern, F. M., & Cole, R. E. (1980). Secular change in degree of assortative mating for ability? *Behavior Genetics*, 10(1), 1–8. <https://doi.org/10.1007/BF01067315>
- Kalmijn, M. (1991). Shifting boundaries: Trends in religious and educational homogamy. *American Sociological Review*, 56(6), 786–800. <https://doi.org/10.2307/2096256>
- Kohler, H.-P., Behrman, J. R., & Skytthe, A. (2005). Partner + children = happiness? The effects of partnerships and fertility on well-being. *Population and Development Review*, 31(3), 407–445. <https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2005.00078.x>
- Krems, J. A., & Conroy-Beam, D. (2020). First tests of Euclidean preference integration in friendship: Euclidean friend value and power of choice on the friend market. *Evolution and Human Behavior*, 41(3), 188–198. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2020.02.003>
- Krueger, R. F., Moffitt, T. E., Caspi, a, Bleske, a, & Silva, P. (1998). Assortative mating for antisocial behavior: Developmental and methodological implications. *Behavior Genetics*, 28(3), 173–186. <https://doi.org/10.1023/A:1021419013124>
- Laeng, B., Mathisen, R., & Johnsen, J. A. (2006). Why do blue-eyed men prefer women with the same eye color? *Behavioral Ecology and Sociobiology*, 61(3), 371–384. <https://doi.org/10.1007/s00265-006-0266-1>
- Leikas, S., Ilmarinen, V. J. J., Verkasalo, M., Vartiainen, H. L. L., & Lönnqvist, J. E. E. (2018). Relationship satisfaction and similarity of personality traits, personal values, and attitudes. *Personality and Individual Differences*, 123, 191–198. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.11.024>
- Lindová, J., Little, A. C., Havlíček, J., Roberts, S. C., Rubešová, A., & Flegr, J. (2016). Effect of partnership status on preferences for facial self-resemblance. *Frontiers in Psychology*, 7, 869. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00869>
- Little, A. C., Jones, B. C., & DeBruine, L. M. (2011). Facial attractiveness: evolutionary based research. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 366(1571), 1638–1659. <https://doi.org/10.1098/rstb.2010.0404>
- Luo, S. (2009). Partner selection and relationship satisfaction in early dating couples: The role of couple similarity. *Personality and Individual Differences*, 47(2), 133–138. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.02.012>
- Luo, S. (2017). Assortative mating and couple similarity: Patterns, mechanisms, and consequences. *Social and Personality Psychology Compass*, 11(8), e12337. <https://doi.org/10.1111/spc3.12337>
- Luo, S., & Klohnen, E. C. (2005). Assortative mating and marital quality in newlyweds: A couple-centered approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(2), 304–326. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.88.2.304>
- Luo, S., Chen, H., Yue, G., Zhang, G., Zhaoyang, R., & Xu, D. (2008). Predicting marital satisfaction from self, partner, and couple characteristics: Is it me, you, or us? *Journal of Personality*, 76(5), 1231–1266. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2008.00520.x>
- Malouff, J. M., Thorsteinsson, E. B., Schutte, N. S., Bhullar, N., & Rooke, S. E. (2010). The Five-Factor Model of personality and relationship satisfaction of intimate partners: A meta-analysis. *Journal of Research in Personality*, 44(1), 124–127. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2009.09.004>
- McCrae, R. R., Martin, T. A., Costa, P. T., Hřebíčková, M., Boomsma, D. I., & Willemsen, G. (2008). Personality trait similarity between spouses in four cultures. *Journal of Personality*, 76(5), 1137–1164. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2008.00517.x>

- Merikangas, K. R., & Spiker, D. G. (1982). Assortative mating among in-patients with primary affective disorder. *Psychological Medicine*, 12(4), 753-764.
<https://doi.org/10.1017/S0033291700049059>
- Parnas, J. (1985). Mates of schizophrenic mothers: A study of assortative mating from the American-Danish high risk project. *British Journal of Psychiatry*, 146, 490-497.
<https://doi.org/10.1192/bjp.146.5.490>
- Pearson, K. (1903). Assortative mating in man. *Biometrika*, 2, 481-498.
- Penton-Voak, I. S., Perrett, D. I., & Peirce, J. W. (1999). Computer graphic studies of the role of facial similarity in judgements of attractiveness. *Current Psychology*, 18(1), 104-117.
- Peplau, L. A., Cochran, S. D., & Mays, V. M. (1997). *A national survey of the intimate relationships of African American lesbians and gay men: A look at commitment, satisfaction, sexual behavior, and HIV disease*. In B. Greene (Ed.), *Psychological perspectives on lesbian and gay issues: Vol. 3. Ethnic and cultural diversity among lesbians and gay men* (pp. 11-38). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
- Kalmijn, M. (1991). Status homogamy in the United States. *American Journal of Sociology*, 97(2), 496-523.
- Regan, P. C. (1998). What if you can't get what you want? Willingness to compromise ideal mate selection standards as a function of sex, mate value, and relationship context. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 24(12), 1294-1303. <https://doi.org/10.1177/01461672982412004>
- Rhule-Louie, D. M., & McMahon, R. J. (2007). Problem behavior and romantic relationships: Assortative mating, behavior contagion, and desistance. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 10(1), 53-100. <https://doi.org/10.1007/s10567-006-0016-y>
- Schwartz, C. R., & Mare, R. D. (2012). The proximate determinants of educational homogamy: The effects of first marriage, marital dissolution, remarriage, and educational upgrading. *Demography*, 49(2), 629-650. <https://doi.org/10.1007/s13524-012-0093-0>
- Shiota, M. N., & Levenson, R. W. (2007). Birds of a feather don't always fly farthest: Similarity in Big Five personality predicts more negative marital satisfaction trajectories in long-term marriages. *Psychology and Aging*, 22(4), 666-675. <https://doi.org/10.1037/0882-7974.22.4.666>
- Silverthorne, Z. A., & Quinsey, V. L. (2000). Sexual partner age preferences of homosexual and heterosexual men and women. *Archives of Sexual Behavior*, 29(1), 67-76.
<https://doi.org/10.1023/A:1001886521449>
- Speakman, J. R., Djafarian, K., Stewart, J., & Jackson, D. M. (2007). Assortative mating for obesity. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 86(2), 316-323.
<https://doi.org/10.1093/ajcn/86.2.316>
- Štěrbová, Z. (2018). *Asortativní párování u člověka*. Praha. Disertační práce. Univerzita Karlova. 1. lékařská fakulta.
- Štěrbová, Z., Bártová, K., Martinec Nováková, L., Varella, M. A. C., Havlíček, J., & Valentova, J. V. (2017). Assortative mating in personality among heterosexual and male homosexual couples from Brazil and the Czech Republic. *Personality and Individual Differences*, 112, 90-96.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.02.036>
- Štěrbová, Z., Bártová, K., Nováková, L. M., Varella, M. A. C., Havlíček, J., & Valentova, J. V. (2021). Relationship quality is influenced by actor and partner effects but not by similarity and discrepancy effects: A study of Brazilian and Czech populations. *Personality and Individual Differences*, 168, 110250. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110250>
- Štěrbová, Z., & Valentová, J. (2012). Influence of homogamy, complementarity, and sexual imprinting on mate choice. *Anthropologie*, 50(1), 47-59.
- Stulp, G., Simons, M. J. P., Grasman, S., & Pollet, T. V. (2016). Assortative mating for human height: A meta-analysis. *American Journal of Human Biology*, 29(1), e22917.
<https://doi.org/10.1002/ajhb.22917>

- Sweeney, M. M., & Cancian, M. (2004). The changing importance of white women's economic prospects for assortative mating. *Journal of Marriage and Family*, 66(4), 1015–1028. <https://doi.org/10.1111/j.0022-2445.2004.00073.x>
- Thiessen, D., & Gregg, B. (1980). Human assortative mating and genetic equilibrium: An evolutionary perspective. *Ethology and Sociobiology*, 1(2), 111–140. [https://doi.org/10.1016/0162-3095\(80\)90003-5](https://doi.org/10.1016/0162-3095(80)90003-5)
- Valentova, J. V., Stulp, G., Třebický, V., & Havlíček, J. (2014). Preferred and actual relative height among homosexual male partners vary with preferred dominance and sex role. *PLoS ONE*, 9(1), e86534. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0086534>
- Valentova, J. V., Bártová, K., Štěrbová, Z., & Corrêa Varella, M. A. (2016). Preferred and actual relative height are related to sex, sexual orientation, and dominance: Evidence from Brazil and the Czech Republic. *Personality and Individual Differences*, 100, 145–150. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.01.049>
- Valentova, J. V., Varella, M. A. C., Bártová, K., Štěrbová, Z., & Dixson, B. J. W. (2017). Mate preferences and choices for facial and body hair in heterosexual women and homosexual men: Influence of sex, population, homogamy, and imprinting-like effect. *Evolution and Human Behavior*, 38(2), 241–248. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2016.10.007>
- Valentova, J. V., Bártová, K., Štěrbová, Z., & Corrêa Varella, M. A. (2017). Influence of sexual orientation, population, homogamy, and imprinting-like effect on preferences and choices for female buttock size, breast size and shape, and WHR. *Personality and Individual Differences*, 104, 313–319. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.08.005>
- Van de Putte, B., Van Poppel, F., Vanassche, S., Sanchez, M., Jidkova, S., Eeckhaut, M., ... Matthijs, K. (2009). The rise of age homogamy in 19th century Western Europe. *Journal of Marriage and Family*, 71(5), 1234–1253. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2009.00666.x>
- van Leeuwen, M., van den Berg, S. M., & Boomsma, D. I. (2008). A twin-family study of general IQ. *Learning and Individual Differences*, 18(1), 76–88. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2007.04.006>
- Vandenberg, S. G. (1972). Assortative mating, or who marries whom? *Behavior Genetics*, 2(2–3), 127–157. <https://doi.org/10.1007/BF01065686>

Údaje o autorech

Mgr. Zuzana Štěrbová, Ph.D. působí na Katedře psychologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, současně je výzkumníkem v Národním ústav duševního zdraví.

Kontaktní údaje:

Adresa: Katedra psychologie, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Celetná 20, Praha 1, 116 42
E-mail: zuzana.sterbova@ff.cuni.cz

Mgr. Klára Bártová, Ph.D. působí na Katedře psychologie a věd o životě Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy.

E-mail: klara.bartova@fhs.cuni.cz

Doc. Mgr. Jan Havlíček, Ph.D. působí na Katedře zoologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, současně je výzkumníkem v Národním ústav duševního zdraví. .

E-mail: jhavlicek@natur.cuni.cz

Mgr. Jaroslava Varella Valentova, Ph.D. působí v Oddělení experimentální psychologie Psychologického ústavu Univerzity Sao Paulo.
E-mail: jaroslava@usp.br

Štěrbová, Z., Bártová, K., Havlíček, J., Valentova, J. V. (2021). Partnerská podobnost a její vliv na kvalitu vztahu. *E-psychologie*, 15(2), 29-42. <https://doi.org/10.29364/epsy.401>